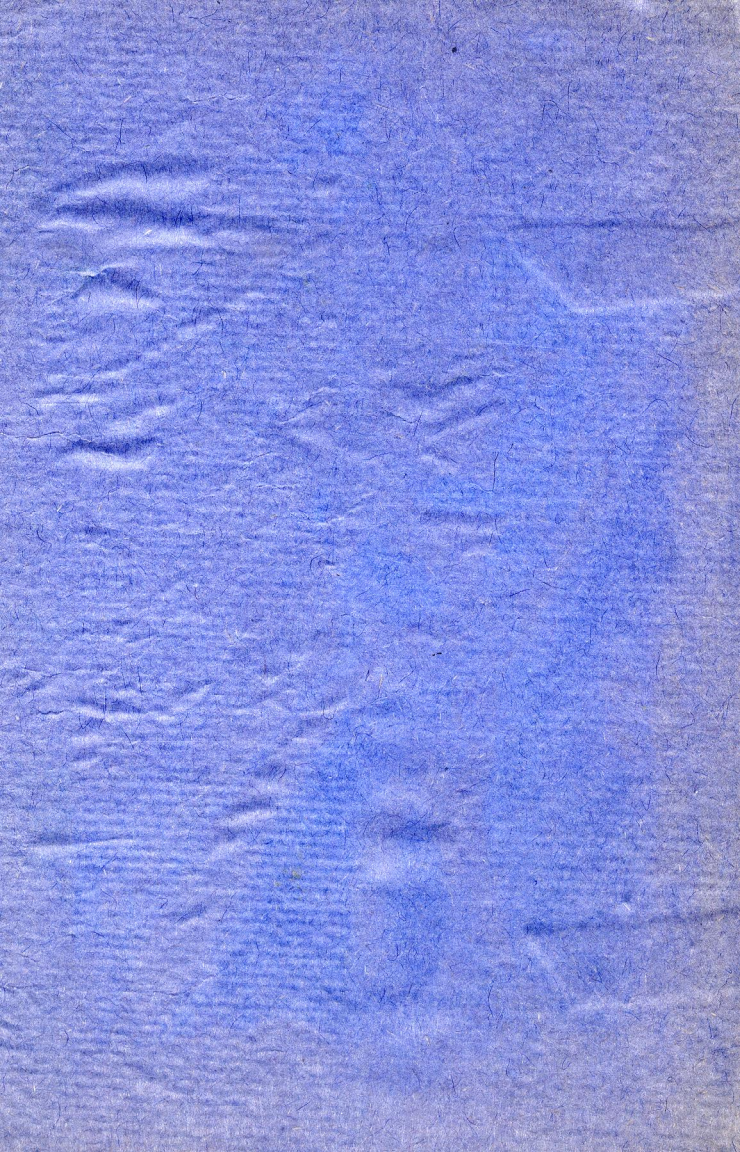
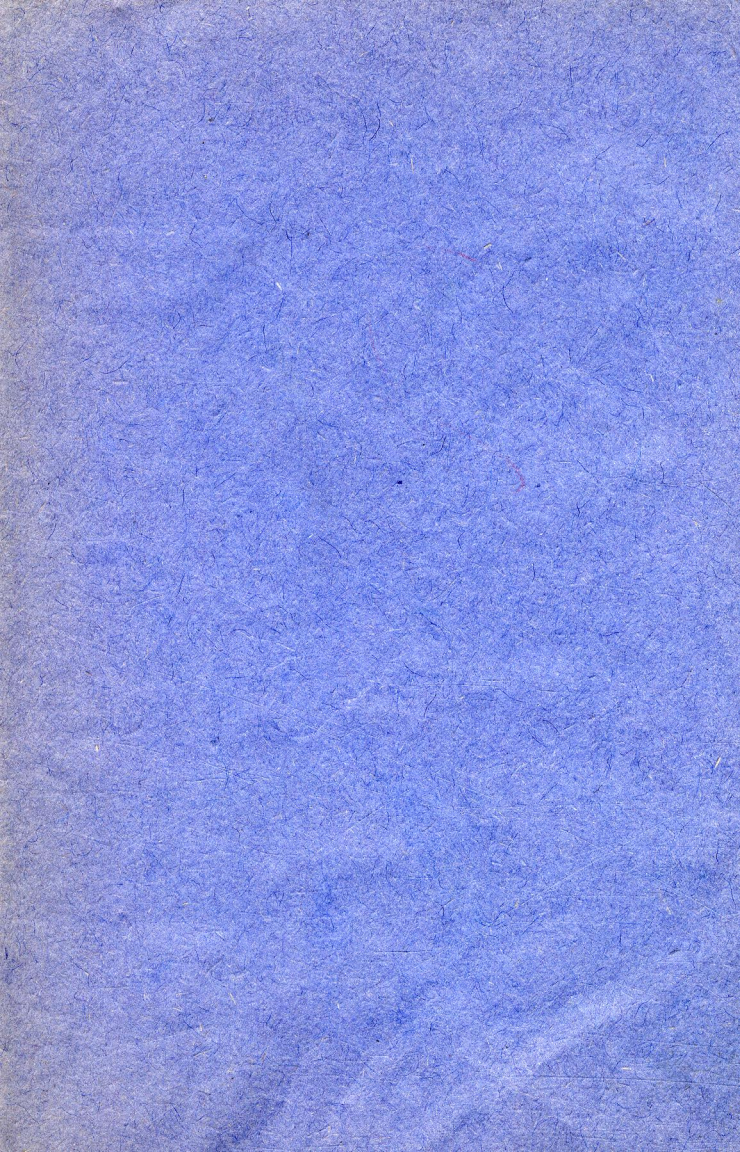

ОЕРР

7053

T3(24K/41-496

Української партії Самостійників-Соціалістів.

Українська партія Самостійників-Соціалістів єст партія працюючої маси Українського народу.

Усіх українців, хто виробляє, продукує, хто жи- з власної праці, усіх, кого визискують і кривдять: ро- бітників фабрик і заводів, сільських і міських, робіт- ників-ремісників, робітників транспорта і торговл- робітників інтелігентних фахів, хліборобів і тих, хт- робить на власнім ґрунті, але без наймової праці, взагалі усіх тих, хто обороняє інтереси працюючої люду Українського на підставі сво о програму, усіх і має об'єднати Українська партія Самостійників-Соці- лістів для боротьби за національне і соціальне визво- лення всього народу українського.

Українська партія С.-С. визнає соціалістични ідеал, яко єдиний, котрий може остаточно задовольняти український і інші народи, знищити визиск, безправ- у всіх їх формах, знищити сучасний капіталістични устрій, збудований на насиллі, примусі, нерівності пануванні.

Цей ідеал такий: взагалі зняряддя виробу: фабрик і заводи й т. п. на землі, оселеній українським народом, мусять належати українцям-робітникам, а земля (рі- ля)—українцям-хліборобам.

Головні завдання української партії С.-С.—просві- тити, освідомити українців-робітників і хліборобів боку розуміння їх національних і класових інтересів:

1. З'організувати освічене і свідоме своїх інтересів українське робітництво.

2. З'організувати так само українців-хліборобів.

3. З'організувати інші верстви укр. народа, що стоять на варті інтересів працюючих.

Необорна спільна сила з'єднаного освіченого працюючого люду українського забере до своїх рук політичну владу на Україні, знищить визиск, насилле, пановання, нерівність і утворить непідлежну Україну—Республіку вільних людей, вільної праці.

Деклярація прав Українського народу.

1. Незайманість особи і мешкання (habeas corpus). Ніхто не може бути арештований инакше як по суду.

2. Прогресивний безпосередній податок, пропорціональний доходу. Скасування податків посередніх*) (акцизи), а надто предметів першої необхідности (сахар, то що).

3. Знесення класів (сословій) і класових привилеїв, як перший ступінь до повної економічної і політичної рівности.

4. Рівноправність жінок.

5. Знесення паспортної справи.

6. Відповідальність урядовців перед громадянами.

7. Урядовець не може бути призначений проти волі тих, кому він має служити.

8. Свобода друку, слова і освіти. Свобода національности, релігії, совісти, переконань. Свобода зборів, товариств, спілок, організацій.

*) До того часу, поки на Україні не буде знищена анархія, не буде збудовано доброго державного апарату і не запроваджено лад і спокій на Україні, до того часу держава не може обійтися без посередніх податків.

9. Вибори до парламенту, до управ, взагалі до всіх виборних інституцій на основах:

а) вселюднє, рівнє, безпосереднє виборче право з тайним голосуванням.

б) Виборчі округи в межах національних.

в) Од сел і од міст число депутатів пропорційнє числу людности.

г) Од кожної нації число депутатів пропорційнє числу людности.

д) Суворі кари, установлені законом, за зловжиття і насилля, підкуп і шахрайства при виборах, чи з боку адміністрації, чи з боку певної партії громадян.

е) Виборчі комісії, що відають справу виборів на Україні, із усіх партій порівну для забезпєки справедливости виборів.

10. Автономність областей і країв, не зважаючи на обшар їх (які того схочуть), що одріжняються чи народністю, чи окремими умовами життя,—аби не була гноблена національна меншість чи нація слаба.

11. Знесене постійного**) війська на Україні; кождий громадянин мусить оберегати свій край од небезпєки.

Усі соціалістичні партії висловлюються за знесенє сталого (постійного) війська, за заміну його загально-народньою міліцією. Ясно, що поки будуть класи, доти буде стале військо, бо без постійного вій-

) **Постанови Всеукраїнського З'їзду Самостійників-Соціалістів 17—21/хл — 1917 р. В справах війська і військової політики.

В інтересах загально людських необхідне розброєнне народів, припиненне війни назавжди і запровадженне вічного миру по всьому світу. Але, поки сусідні народи озброєні, удосконалюються в військовій техніці і мають постійне військо,—Український нарід, аби не потрасти в неволю, мусить робити з необхідности теж саме.

Кждий громадянин Української Народньої Республіки, який носить зброю, мусить бути готовий в небезпечний для України момент стати до військового шику.

ська вищим класам нічим буде боронитись од демоса, од з'єднаних робітників і селян. Як тільки стане військо буде скасовано і заведена за-мість його народня міліція—сей день буде останнім днем панування вищих класів, бо їм тоді нічого не вдіяти проти узброєної демократії.

Але-ж коли демократія запаанує цілком, себ-то клас капіталістів перестане існувати, коли фабрики і заводи належатимуть робітникам, а земля—хліборобам, коли настане соціалістичний устрій, чи тоді потрібно узброєне нації, чи потрібно учитись тоді усім військовим вправам? На це ми скажемо: не потрібно, бо ще далеко перед запровадженням соціалістичного устрою національне пановання мусить бути знесено по всій землі.

Помиляються ті, що вчать, ніби соціалістичний устрій може бути разом по усій землі. В соціалістичний устрій, яко ідеал устрою, вступають тільки народи незвичайно високої культури. Ані один нарід не жде другого, поки той не наздогоне його по освіті, а стараються пертись вище і вище по ступнях культурної драбини, не зважаючи ані на що.

Наше завдання, аби Український нарід в цій справі, в своїм стремлінню до ідеального устрою, до устрою соціалістичного, не був позад інших культурних народів.

Державний лад.

1. В справі державній партія стоїть на ґрунті повної незалежності Укр. Нар. Республіки.
2. Головною законодавчою владою на Україні являється Парлямент (Центральна Українська Рада) з членів, обіраємих на певний строк (од 3 до 5 літ)

- на основі п'ятичленною демократичною формули утримованих на державний кошт.
3. Головною виконавчою владою являються Президент Республіки і Рада Міністрів.
 4. Президент обирається Парляментом і остається змінним Головою Республіки до зміни Парляменту і вибору нового Президента. Права Президента і його взаємовідносини з Парляментом повинні бути точно зазначені в основних законах Республіки.
 5. Організація Ради Міністрів доручається Президентом одному з представників парламентської більшості, як Голові Ради Міністрів. Вираз недовіри до Ради Міністрів з боку Парляменту веде обов'язково до зміни даного складу Міністерства. Коли б представник парламентської більшості не зміг утворити віригідного міністерства, то Президент доручає організацію міністерства іншому представнику парламентських груп, чи політичній течії в державі, доручаючи йому скласти міністерство коаліційне.

Земельна Справа.

1. Ми ніколи не поділяли думок оборонців теорії концентрації землі (марксистів, с.-д.-ів), що трудове селянське господарство економічно неустойчиве, що сама природа економічного процесу хліборобної продукції йому не перешкоджати, поведе до мобілізації землі в поодиноких руках.

2. Ми ніколи не визнавали, що тільки земельні капіталісти можуть запровадити усі найновіші машини і найкращі способи оброблювання землі.

Підстави наші такі:

а) Концентрація земель на Україні, як і скрізь по світу, сталась не од чинників економічної еволюції.

актом політичного захвата. Приклади: грабування
індських земель англійською аристократією; грабо-
не українських земель до і при Катерині II в лібо-
жній Україні; грабування земель в правобережній
аїні під часи панування Польщі.

б) У вільних державах, в Германії, Франції і на-
в невольній Росії, віде ми не бачимо, аби земля
еходила із рук селян хліборобів до рук земельних
італістів,—що признано усім світом, що признають
іть прихильники концентрації землі. Про те ми ба-
о, як великі земельні маєтки запозичені в банках
кавних і приватних майже до мертвої петлі. Укра-
кий селянин не мав кредиту, окрім кредиту од
рая, що брав до 200⁰/о і більше, про те не збувся
і; а земельний поміщик майже даром одержував
іки з державного банку, піддержував його й уряд,
еж таки поправити його не зміг.

в) Краї дрібної власности, дрібних хліборобів, як
рейські провінції Прусії, дають більший урожай
сятини, як краї великої власности (Східна Прусія).
іть ціни на продукти (буряки, зерно) дрібної вла-
ти часто вищі за ціни на продукти великої власности
кнер „Праця в західній Європі“).

г) Сільські громади в Швейцарії, Бельгії, Захід-
Прусії, Баварії і т. д. уживають усіх найновіших
ин, од віялки до парового плуга і молотілки, і усіх
новіших способів здобрення землі (мінеральне
рене), й найновіших способів господарства (плодо-
і).

д) Капіталістичне господарство (економії) ведеться
овним чином там, де низька зарібна плата і темний
льтурний нарід.

Капіталістичне господарство упало в краю вели-
ного капітала і величезних земельних маєтків, в
лії і Ірландії, і замінилось господарством фермерсь-
, упало у Франції і Західній Германії, в німецьких

провінціях Австрії: його убив незвичайний рост рібної плати.

е) Капіталістичне господарство держиться ще та де низька зарібна плата і темний некультурний нар і головним чином по землях, де живуть нації зневолені як східні провінції Австрії,—в Галичині, Буковині Східній Прусії, в Україні до революції, хоч тут во що року упадало і упадало.

ж) Переход земель поміщиків до рук селян стільки сильний на заході, що аристократи, боючи зовсім позбутись землі, провели закон о майоратах; сему закону маєток майоратний іде тільки старшому роді на уживане без права передачі і продажу.

з) На заході, да почасти і у нас, капіталіст в охоче вкладає капітал в землю, бо капітал не грає ткої ролі в сільськім господарстві, як в промисловос. В сільськім господарстві він обертається поволі: машини варті дуже дорого, хоч роблять вони дуже коротк час.

Ці всі дані, по вислідам вчених*), поясни усьому світу, чого земля не переходить до рук капіталістів, а навспак переходить до рук тих, що на працюють і котрим вона мусить належати.

На цій підставі вимагаємо на Україні:

1) Усіх сільських робітників-рільників, себ безземельне українське селянство, наділити землею

2) Хліборобам власникам, що не можуть прожити із своїх земельних ґрунтів, дорізати землі з земельного фонду.

*) R. Comm. on. agriculture. Final Rapport.

Koenig. „Die Lage der englischen Landwirtschaft.

Reitzenstein. „Agrarische Zustände in Frankreich.

Sland „La crise agricole“.

Rogers. „History of agriculture and prices in England“.

Willace. „Land nationalisation“.

Herkner. „Праця в Західній Європі“.

3) Фонд земельний складають на Україні землі казенні, удільні, монастирські, поміщицькі,—нетрудові землі взагалі.

Сей Земельний Фонд колись належав українському народу на правах власности і його силою одібрано. Натурально, з моменту Всеукраїнської Револуції, уся ця земля є конфіскованою і мусить бути повернена без відшкодовання її давнім правним власникам.

Націоналізація Землі.

Той факт, що в часи минулого, аристократія заватила силою меча величезні посілости земельних ліборобів-власників, зоставивши їх безземельними; той факт, що на ряду з невеликим числом земельних магнатів, що потопають в роскошах, живуть міліони безземельного люду, які вирождаються від нелюдської праці на усіх отих паразитів,—давно звернули увагу на себе учених. Вони давно вишукують способів, аби зарадити загально-народньому лиху.

Один з цих способів: націоналізація землі.

Ця ідея не нова. Вона родилась не на «верхах», а «в низах». Ця ідея родилась з того часу, як хлібороб-власник стратив право на землю, яку обробляв цілі віки. Усі селянські повстання середніх віків в Германії, Австрії, 1789-й рік у Франції, 1648 і 1768 роки на Україні,—неясно, невиразно, але ж ця ідея робила; тільки тепер вона одержала теоритичне обосноване і ясну формуліровку.

Націоналізувати землю, значить зробити її власністю тієї нації чи народу, що цю землю оселяє; тільки власністю не окремих одиниць, а власністю усієї нації. Кождий член нації, що заробляє з землі, бере її тільки до уживання.

Націоналізувати землю на Україні, значить зробити її національною власністю Українського народу, кождий член української нації, що живе з землі, береться до уживання, скільки може обробити її власноручно без наймита.

Націоналізація землі на Україні для запровадження соціалістичного строю і соціалістичного оброблення землі,—це наш ідеал і наше конечне завдання, бо тільки єдине таким шляхом назавше розв'яжеться аграрне питання на Україні.

Тільки після Всеукраїнської Революції, коли український народ здобув собі право самопризначення, здобув право вільно розпоряджатись своєю долею своєю землею, тільки тепер можна мислити про націоналізацію землі на Україні.

Треба не змішувати поняття націоналізації землі з поняттям «удержавлення землі».

Флюршгейм, Гельдорф, Баумероде, Зампер, Герка, взагалі буржуазні учені запуючих націй тепер хочуть провести в життя: аби знищити приватну власність на землю і уся землю передати до рук держави в казну, яка кождому дає землі по його потребі. Ця теорія незвичайно шкідлива для хліборобів, а надто для націй зневолених.

Був час, коли німецьке правительство в Познані аби денационалізувати поляків, призначало по 20 міліонів марок, аби закуплювати землю у поляків і віддавати німцям. Поляки в Познані з усіх сил держуть свою землю. Щож булоб, якби в німецькім парламенті пройшов закон, по якому уся земля Германії належить державі, казні, а кождий хлібороб мусить брати землю од казни для уживання. Тоді німецький уряд мав би повну змогу заселити Познань німцями, а поляків зробити безземельними наймитами на своїй землі.

Коли-б такий закон пройшов в Австрії, вся земля в Галичині могла би трапити до рук поляків.

Коли-б такий закон пройшов в царській Росії, земельна власність українського селянства могла би слизнути у його з рук.

І так, поки існуватимуть нації зневолені і нації ни, доти не може бути розв'язане аграрне питання, бо ги не може бути правдивої націоналізації землі.

Пануюча нація володіє не тільки усією своєю млею, яку оселяє, алеж і землею, на котрій живуть ції, їй підвладні. Це право засноване на єдиній силі, о тепер признається в світі: на силі меча. Австріяк-мець каже і на Словінію, і на Тіроль, і на Далма-о, Буковину, Чехію, Галичану: *то наша земля*; ще ьш пишаються своїми підвладними краями і наро-ми англійці.

Теж кажуть Американці (янки) на Америку (док-на Монрое). Москвин *)—на Україну, Кавказ, Поль-, Фінляндію до недавнього часу з гордістю казав: *все наше*, і цих замірів пановання над народами не гишив і досі.

Хтож не знає, які величезні партії складають пан-маністи, всеросіяне. вшехполяки, панамериканці, уні-и-англійці.. З тим треба дуже рахуватись.

Хоч держава і однонаціональна, алеж, коли її скла-оть класи низчі і вищі, то вищі завжди стоять у-жавної влади і складають з себе уряд. В такім разі можна зробити націоналізації землі. В таких умовах-ціоналізація землі прийме форму простого переходу-лі з рук земельних власників в державу, в казну. еж позаяк власть в державі, де існують вищі і-чі класи, належить класам вищим, то таким чи-и і усе розпорядження землею в державі перейде до-с класів вищих; а інші класи, хлібороби, стануть-земельними рабами на своїй й «не своїй» землі.

*) Москвин, росіянин, руський, великоросіянин — це назви ма-тож саме значіння.

Націоналізувати землю можна тільки в чисто демократичній, з повним правовим і економічним рівством, однопартійній державі—яких тепер нема.

І тому, поки існують нації раби і нації-пану, поки існують класи, доти не може бути розв'язане аграрне питання.

Це питання розв'яжеться після знесення національного панування скрізь по світу, після знищення класу при націоналізації землі на соціалістичному ґрунті.

В Справі що до земельної реформи

(Постанови Всеукраїнського З'їзду Самостійників-Соціалістів 17-21/хп—1917 року).

Заслухавши доклади про розв'язане земельної справи на Україні, З'їзд постановив:

1. Одержати землю і розв'язати земельне питання не може тільки самостійний нарід, і тому проголошене Самостійною Українською Народною Республікою необхідною умовою для розв'язання аграрного питання на Україні.

2. Нарід український складається у своїй чисельній більшості з трудового люду і тому земельне питання мусить бути розв'язане в інтересах трудового люду.

3. Проволікання цієї справи, що роблять українські партії, які зараз стоять у владі, веде тіло до анархії, а значить і до загибелі нашої; і то треба негайно приступити до розв'язання земельної справи на Україні, видавши спеціальний закон.

4. В основу закону мусить бути положена чітка мета: націоналізація землі; націоналізувати землю, оселені народом українським,—значить зробити їх національною власністю всього народу українського. Кождий член української нації,

живе з землі, бере її тільки до уживання, скільки може обробити її власними руками, власноручно без наймита.

5. До сього ідеалу треба йти через такі етапи:

а) аби не зруйнувати господарства на Україні,

б) не понизити його культурности,

в) не порушити інтересів українського міського робітництва і трудового люду-нехліборобів.

Маючи на увазі, що власність на нетрудові землі на Україні уже скасована без викупу, дальнійший шлях, шлях послідовного законодавства аграрного, мусить бути такий:

Ліквідувати велике землеволодіння (треба негайно знищити усі підвалини класа великої земельної власности—поміщиків, аби цей реакційний, ворожий вселюдському поступу і інтересам трудящого люду клас перестав існувати на завжди), потім, по черзі, середне, і далі—переходити до утворення класа трудового селянства, що живе з власної праці; спеціальне соціалістичне законодавство мусить зробити не тільки неможливою мобілізацію землі (скупчення її в поодиноких руках), а навпаки, робити необхідним переход земельної власности до трудової норми.

Цей клас трудового селянства по волі, шляхом кооперації, шляхом з'єднання праці, перейде од індивідуального оброблення землі до колективного, а від колективного до соціалістичного, коли і буде досягнений віковичний ідеал Українського трудового народу: жити щасливо, вільно і незалежно на своїй землі.

Робітнича Справа.

Українці-робітники мають свої організації економічного і політичного характеру і свій програм діяльності, так само, як і хлібороби.

Українські робітники складають свою робітницьку партію, бо знають, що тільки свої власні організації своя власна робітницька партія можуть оборонити інтереси українського пролетаріята, що тільки свої власні організації дадуть українському пролетаріату політичну і економічну силу, яка забезпечить його від утисків і визиску.

Робітники усіх культурних народів мають свої власні організації, свої окремі партії: чехи свої, німці свої, французи свої, поляки свої, англійці свої. І тепер українці—робітники мають свої організації.

Усі організації мішаного типу: Німецько-Чеськi в Богемії, Чехо-Словацькi і Українсько-Польськi в Галичині, Польсько-Німецькi в Познані, Руминсько-Українськi в Буковині, Польсько-Літовсько-Жидівськi в Західній Росії розпалися, і нарешті Українсько-Московськi робітницькi організації почасти уже розпались, по части знаходяться в стані розпаду, як перехідна стадія робітницького руху, що стає свідомим і культурним.

Робітники різних народів, маючи де-які завдання і інтереси спільні, мають і свої окремі місцеві інтереси окремі місцеві завдання: робітники різних народів живуть майже завжди на різних територіях, живуть в різних політичних і економічних обставинах і дуже часто ідуть до загального робітницького ідеала, до соціалізму, різними шляхами, по дорозі дуже часто стикаючись інтересами.

Через те народний досвід, мудрість і обачність змушує робітників кожного народу закладати свої власні національні організації, свої власні національні партії. Там-же, де інтереси спільні, однакові, робітницькi партії двох народів дуже легко можуть чинити разом, спільно.

Свідомому робітнику українцю зовсім не секрет той факт, що робітники і селяне поляки хочуть захватити політичну власть на своїй землі, Москвини на сво

ий, Литовці на своїй. Свідомий Українець-робітник знає, що ніхто не прийде, аби, захвативши політичну власть на Україні, віддати потім її до рук Українського пролетаріату. *Свідомий Українець робітник знає, що визволення українського пролетаріата, єсть справа само о українсько о пролетаріата і нікого більше.*

Організуйся або голодай

Організуйся, коли не хочеш зостатись віковичним рабом. Такий девіз сучасного робітничого руху, девіз робітників кожного народу.

Коли робітники якого народу не встигнуть з'організуватись, бо досить некультурні, аби бачити вигоди своєї власної організації, там бачимо низчу зарібну плату, довший робочий день, повну власть капіталістів, забитого і темного робітника.

Усі мислителі, філософи, од сивої старовини до найновіших часів, визнають *): тільки на міцнім фізичнім фундаменті можна утворити пишний будинок високої духовної і моральної культури—культури взагалі.

Життя убогих низчих класів недоступне впливу високої культури: хвилі культури плывуть по-над ними, їх не зачіпаючи.

Маючи це на оці, Українська партія Самостійників-Соціалістів має обстоювати для українського пролетаріата такі головні пункти домагань:

1. 8 годинний робочий день.

*) „Необхідно поперед мати средства до життя, а потім мислить про моральні вчинки“.—Арістотель.

2. Працюючий—вартий прогонування.. Христос.

3. Поперед треба жити, а потім чинити... (оборона необхідного ступня егоїзму)... Спенсер.

4. Сен-Сімон, Фурье, Прудон, Пьер Перу, Огюст Конт, Кабе... Маркс, Енгельс, Ласаль, Зомбарт, Геркнер.

2. Скорочення цього часу там, де іде вироб шкودливих для здоров'я препаратів, як фосфор сірка, при доменних печах і т. д.

3. Скорочений день для підлітків (16-18 літ), що мають організм не досить ще окріпий і розвятий

4. Заборона праці підлітків в тих производствах (вироблюваннях), де виробляються шкودливі продукти або коли самий спосіб виробу шкودливий для здоров'я

Для оздоровлення сем'ї робітника в суботу робочий день 4 години. Недільний відпочивок, заборона праці в великі свята релігійні та національні

5. Заборона уживати працю дітей на фабриках заводах, робітнях і взагалі до наймової праці, бо дітям треба вчитись, аби потім стати в ряди пролетаріата освіченими людьми.

6. Заборонити працю жінок-робітниць в часи вагітності і після породу на час, який визнає потрібним медичинська наука, без утрати зарібною плати за весь той час.

Дітські притулки при фабриках і заводах та робітнях, де б робітничка могла безвечно залишати своїх дітей, коли б того не могла робити дома.

7. Фабрики, заводи, робітні, копальні і т. д. мусять бути добре вентіліровані, збудовані по вимогам сучасної науки гігієни: досить світу, чисте повітря, нормальна температура. Того ж самого треба вимагати і для робітницьких помешкань.

Забезпечення від ушкодження машинами (огодження машин штахетами, то-що). Ушкоджені на праці робітнику капіталіст, взагалі підприємець (підприємцем може бути не тільки окрема особа, але і держава, кооператив, земство і т. п.) мусить давати відповідну пенсію.

8. Обмеження ночної праці для дорослих, заборона ночної праці для підлітків і жінок.

9. Безплатна медичинська заемога (лазарети, фельдшера, лікарі) хорим робітникам (на кошт капіталістів).

10. Розцінки і браковки виробів через виборних од робітників і капіталістів.

11. Заборона оплачувати товарами працю робітника. Щотижнева розплата з робітниками.

12. Знесене над'установної*) (сверхурочної) роботи, бо вона тільки з-поверху ніби користна робітнику, ніби дає йому змогу заробити більше, а в дійсності вона користна тільки капіталістам, які хочуть таким чином ввести довший робочий день хоч в иншій формі, а робітника позбавляє потрібного часу одпочивку.

13. Змагання поміж капіталістами і робітниками розвязувати судом третього—третейським судом. Робітники вибирають свого суддю, капіталісти свого, а ці два судді, зійшовшись, вибирають одного третього, який уже і робить присуд.

14. Установлене мінімуму зарібної плати. Плата не може падати менше певного рівня, який необхідний для більш-менш нормального життя, який забезпечував би робітнику задоволення всіх фізичних і духовних потреб.

15. Незалежний од капіталістів інспекторат з представниками від робітників.

16. Добиватись аби усі ці вимоги зробити основними державними законами охорони праці. Добиватись установи суворих кар за порушення цих законів капіталістами промисловими, торговими, чи якими иншими.

*) В певні моменти (хоча б для боротьби з конкуренцією закордонної промисловости) в інтересах самих—же робітників буває необхідним існування над'установних работ. Але свідоме, освічене і організоване укр. робітництво такі питання завжди зуміє розв'язати в інтересах праці і держави.

Не покидаючи боротись, аби повернути частъ до ходів держави на пекучі робітницькі потреби, негайн заводити, поруч з організаціями політичними, організації економічні.

1. Товариства взаїмної допомоги.

2. Страйкові каси.

3. Каси запомоги під час безробіття і промислових крізісів. Каси для утримання робочих інвалідів, старих, не здібних до роботи, сирот.

4. Робітницькі контори для пришукування роботи. Всеукраїнська організація пришукування праці.

Досвідний і культурний робітник, бельгієць, англійець, данець, давно зрозуміли, що вигідніше покладатись на себе, вигідніше самому зарадити своїм нуждам, як сподіватись сього від уряду (майже скрізь по світу уряд поки що буржуазний), капіталістів і взагалі від ворожих (буржуазних) класів. Вони позаводили у себе усе вищезгадане; позаводили навіть кооперативні, продуктивні товариства (виробу); значно видерли з рук капітала: вироб одежі, обуві, печення хліба, добіраються засновувати власні фабрики і заводи, і потроху посуваються до соціалістичного устрою. Вжиткові товариства серед робітників німців, швейцарців, а надто бельгійців кольосальні: мільйони в касах. Ці вжиткові товариства в де-яких містах цілком убили дрібну і середню торгівлю, залишивши тільки оптову. Так поволі посуваються вони, завойовуючи позиції на бенкеті життя, і посуваються до соціалістичного устрою.

В Самостійній Українській Народній Республіці, Уряд котрої складеться з представників працюючого народу українського, мусить бути державне страхування робітників.

Державна бібліотека
наукова бібліотека

4244

Принципи робітницьких організацій.

Аби усунути бюрократизм в організаціях робітницького українського руху, завше збудований на централізмі, українська партія Самостійників-Соціалістів кладе в основу: автономність організацій; кожда місцева організація цілком незалежна що до свого внутрішнього життя.

Український пролетаріат, що бореться за свободу, не усить убивати свободу,—заводити безправ'я у себе дома. Український пролетаріат не повинен організуватись на знові повної централізації, при якій місцеві робочі організації тратять усі права, і тому, хто стоїть за централізмом, той проти правдивої свободи.

Обстоюємо автономність місцевих українських робітничих організацій ще і по другій не менш важній причині: *Незалежність організацій, що до свого внутрішнього життя: 1) навчає робітників до самодіяльності, 2) навчає покладатись на власні сили, 3) викликає енергію і силу, навчає до свободи, розвиває ініціативу, — словом розвиває усі громадянські достоїнства у робітника, що надто потрібно для соціалістичного устрою будучини.*

Не можна брати за приклад централістично-бюрократичний устрій в робітницьких організаціях росіян (молчанів). В Московщині робітницьку справу звичайно держать в руках невеличкі гуртки, часом цілком не повноважені робітниками, дуже часто зовсім не робітничі. Вони поводяться дуже часто як диктатори.

Нам скажуть, що в боротьбі, аби був успіх, потрібна дисципліна. На це ми відповімо: дисципліна має далеко більш сили, коли робітник, чи хлопець, не з примусу, а з доброї волі старається бути дисциплінованим, розуміючи добре, що без дисципліни боротись не можливо.

П р о с в і т а.

Українська мова є мовою державною в Укр. Народній Республіці.

Нарід, що не має власної школи, натурально муси бути темний, некультурний; він складає низчі класи класи пролетаріата сільського і міського і таким чином сходить на служебну роль иншим народам, більш культурним, виконує рабські обов'язки до останніх.

Таке становище українського народу було в Росії революції, єсть воно і тепер в Австрії і Венгрії.

Українська вільна школа буде для українського народу тим світлом, що розжене густу темряву, якою його окутали різні непрохані просвітники: москалізатори, мажорізатори; українська вільна школа буде тим світлом, що освітитиме шлях до свободи, буде тим огнем, де гартуватиметься вільний дух. Українська вільна школа дасть народу українському інтелігенцію, дасть йому організаторів, агітаторів; ця інтелігенція просвітить український наріз розв'є національну і класову свідомість робітника і хлібороба, — з'організує їх.

Одсутність української школи зробила те прикз'явище, що український пролетаріат, несвідомий національно, до останнього часу не складав своїх організацій не складав своєї української робітницької партії, а віддавав себе під привід Російської (Московської) інтелігенції і російських робочих організацій. Кожний освічений робітник України добре знає, як мало української інтелігенції, яка в їй страшна потреба. Воно і не дивно: українці вчилися в московських школах, москалізувалися цілком одривалися від свого народу і прилучалися до Росіян.

Вдруге, наш наріз остілко спролетарізований, щонавіть там, де він живе збитою масою, в середніх і вищих

колах дуже мало українців (нема за що вчити; українець хотів би вчити свого сина в середніх і вищих школах, а ці школи дають великі громадянські права, але не має матеріальної змоги). Середні і вищі школи на Україні — для чужинців, головним чином москвинів по лівий бік, а поляків по правий бік Дніпра, хоч чужинці на Україні складають дуже невеличкий процент (до 10 %). Цей факт свідчить, що чужинці на Україні складають вищі і середні класи і тому натурально заповнюють майже цілком середні і вищі школи на нашій землі.

Рідна національна школа буде тим широким вікном, відки широкою річкою розіллються по Україні культура і свобода.

В просвітній справі партія вимагає:

1. Одділити школу од держави, од державної власти.

Треба одірвати школу від державної власти, від Уряду, і віддати до розпорядження громад*).

2. Кожда школа належить громаді того району, який ця школа обслуговує, бо школа мусить бути в руках тих, для кого вона призначена і кому служить.

Треба усунути із справ просвітних бюрократизм, великого ворога просвіти і поступу.

3. Просвітну справу на Україні відає Шкільна Рада, вибрана таємним, рівним, безпосереднім і вселюдним голосуванням і незалежна від уряду.

Окрім Головної Шкільної Ради, існують місцеві Шкільні Ради. Вибори в місцеві Ради такі самі, як і в головну.

*) Звичайно в час будівництва Української держави та її конституції, поки відбувається процес українізації шкіл на Україні (що були царським урядом змосковнені), шкільна справа мусить бути цілком в руках революційного українського національного уряду.

4. Право кожної громади, яку обслуговує певна школа, мати учительський і виховавчий персонал по своїй уподобі,—мує бути незайманим, святим.

Ніхто не має права призначати учителя в яку громаду проти волі останньої.

Все, що стосується низчої школи, стосується і середньої.

5. Вищі школи, а тим більш Академія Наук, мусять бути автономні, незалежні що до свого внутрішнього устрою і життя від уряду. (Звичайно сучасні вищі школи на Україні, утворені реакційним урядом, мусять поперед бути переконструйовані по волі народу). В Англії, Германії та інших краях Університети автономні і тут наука стоїть незвичайно високо. Вищі школи—се той осередок, де дух, розум народу підносяться на надзвичайну висоту. Чи-ж можна ці огнища культури і науки віддавати до рук адміністрації, до рук урядової влади?

6. Право мати свою національну школу в рідній мові єсть святе право кожної нації, кожного народу.

7. Гроші на утримання шкіл на Україні призначає український парламент, хоч кожна громада певно подбає про свої школи з власних средств, аби школі нічого не бракувало.

8. Поки школа буде в руках уряду, який би він не був, не кажучи вже про те, коли він складається з вищих класів, та ще чужого народу*), поки уряд не буде щиро демократичний, щиро-народний, ми стоїмо проти примусової загальної освіти.

Поки існують класи вищі і низчі, клас панів, капіталістів, і клас робітників, нації-пани і нації-раби, вищі класи і пануючі нації закон при-

*) Ні один нарід не гарантований попасти під владу народу більш сильного.

мусової загальної освіти можуть обернути в орудіє своїх інтересів.

Поки єсть нації пануючі і зневолені, поки єсть вищі і низчі класи, ми стоїмо проти примусової загальної освіти.

9. Всі громадяне Української Республіки мають однакове право на просвіту і тому навчання мусить бути безплатним.

10. Кожна нація, незалежно од числа її членів, має свої школи і просвітні інституції.

11. Українці-робітники, як і селяне, закладають свої клуби, бібліотеки, народні університети та інші інституції просвіти, видають свої газети, журнали, бо мусять запалити своє світло культурне, а не брати освіту з чужих жерел, а тим паче з газет і журналів ворожих класів.

В Справі що до суду на Україні.

(Постанови Всеукраїнського З'їзду Самостійників Соціалістів 17—21/ХІІ—1917 року).

Виходячи з того погляду, що пануючі нації і пануючі класи обертали і обертають суд в зброю свого панування і в зброю поневолення слабших народів, гноблення і експлоатації працюючого люду, що суд є могутньою зброєю самоохорони нації і що цю зброю український нарід мусить твердо тримати в своїх власних руках, З'їзд, по обговоренню докладів, ухвалив такі постанови:

1. По всіх судових інституціях на Україні негайно мусить бути запроваджена українська мова.

2. Суд мусить бути організований згідно з психологією, побутом і традиціями українського народу.

3. На всіх відповідальних посадах судових інституцій України мусять бути українці.

4. Український суд мусить бути виборний (історичні українські традиції говорять за теж саме), позбавлений бюрократично-централізованої організації, як то і личить демократичному народу українському, суд толерантний, для усіх справедливий.

5. Справжнім дійсним народнім судом може бути тільки суд незалежної Української Народньої Республіки.

Суд третього.

Але і виборний суд не забезпечить націй слабих і тих, що складають національну меншість. На землях з мішаною народністю, народність більш культурна, більш богата, більш численна забере на виборах до своїх рук суд і буде кривдити національну меншість. *)

Запобігти сьому, оборонити національну меншість, може тільки „Суд Третього“ (Третейський Суд) На територіях мішаних, де живуть рядом різні нації, а тим паче коли їх інтереси не погоджені, а може і протилежні,—суд мусить бути „третейський“, надто тоді, коли до суду звертаються члени двох різних націй.

Взагалі суд третього—єсть самий справедливий і його мусимо запроваджувати на своїй землі.

Адміністрація

1. Адміністрація на Україні поставляється цілком по волі народу Українського.

2. Адміністрація мусить бути виборна там, де це не перешкоджає інтересам держави. На відповідальних посадах мусять бути українці.

*) Дивись ст. „Національні меншості на Україні“—число № 3 газ. „Самостійник“.

3. Міліція в руках українських громад, себ-то виборних українських інституцій. *)

4. Мова в адміністративних установах на Україні мусить бути українська.

Релігія.

Що до релігійних справ партія вважає:

1. Одділити церкву од держави; державна власть не має права втручатись до релігійних справ **)

Незалежна церков українська.

2. Попівство виборне.

3. Ніхто не має права наставляти пан-отця проти волі громади.

4. Справами церковними на Україні заправляють церковні громади.

5. Попівство утримується церковними громадами.

*) Поки не закінчиться процес творення Української Держави, поки не буде вироблена конституція і настане лад і спокій на Україні, — міліція мусить бути цілковито в руках революційного Українського Уряду.

**) Пануючій нації і пануючі класи завжди уживають релігію, як орудіє для зміцнення свого пановання. Це зазнав на собі і укр. нарід протягом свого над—200 літнього підневольного життя.

Релігія і національність зливаються в одно в разумінні широких народніх мас: католицьку віру наш нарід зве польською вірою, а православну віру (в Галичині греко-католицьку, уніятську) — своєю національною укр. вірою. Окатоличенне українських мас є разом з тим і ополяченне їх; в цім напрямі, борючись за збільшення свого стану національного посідання, поляки прагнуть рішуче, не перебіраючи в засобах (Холмщина, Підляшше, Волинь та інші).

Агресивність інославних релігій на Україні — то факт.

До того часу, поки широкий загальний укр. народу не стане свідомим своїх національних і державних інтересів і поки український нарід на своїй землі не зміцнить свого економічного становища — релігія укр. народу мусить бути взята під державну опіку і охорону проти агресивних заходів і замірів інших релігій на Україні.

6. Релігійними справами на Україні видають періодичні Собори.

Собор не має жадної адміністративної власти. Тільки такий устрій в церкві може забезпечити свободу релігії, переконань, свободу поширення поміж людьми усяких знань, усяких здобутків культури і науки.

Як справа просвітна, так і справа релігійна кожної нації єсть річ незаймана, свята.

В Справі що до Релігії.

(Постанови з'їзду Самостійників-Соціалістів 17-21/хл—1917 року)

1) Церква українська мусить бути незалежною і українською по своїм історичним традиціям.

2) Служба Божа повинна відправлятись українською мовою.

3) Релігійна справа кожної нації є річчю незайманою, позаяк воля віри і переконань є підвалиною дійсної народньої свободи.

Вільна непідлегла Самостійна Республіка—Україна.

Міжнародні відносини.

Усі соціалістичні партії, не виключаючи і російських, визнають самопризначення націй, право кожної нації жити по власній волі і уподобі, ні у кого не питаючись, самостійно, незалежно.

Самопризначення українського народу єсть ніщо инше, як право рівної його свободи з иншими вільними культурними народами світа. Де-які українські партії до розпаду Російської держави і до проголошенн

Самостійної Української Республіки вважали своїм ідеалом перетворення Росії на федеративному ґрунті, а де-які укр. партії ще і досі мріють про реставрацію Росії на федеративних підвалинах.

Дійсність не дає нам зразків федеративної держави, зв'язку народів, де б дійсно ці народи жили між собою, як брати, в згоді та любові, де-б дійсно був зреалізований принцип самоозначення націй...

Наше федерірованне з Польщею і Москвою, яке скінчалось нашою неволею, остільки далось нам добре в знаки, що надовго отбило у нас охоту хоч аби з ким федеруватись.

Приклад федеративної держави ми бачимо зараз в Сполучених Штатах Північної Америки і Швейцарії, але ці федерації—примусові. В Америці федерація зроблена силою меча (1863 р.), так само як і Швейцарська федерація. В цих федераціях нема ані повного національного рівенства, ані рівенства штатів.

Ми визнаємо тільки добровільні спілки народів, се значить добровільні спілки уже свободних народів. Многонаціональні держави, де рядом з пануючими живуть десятки зневолених націй, мусять попереду розпастись; спілці і федерації коли потім з них ізложаться, то може навіть і не в межах вищезгаданих держав, а в залежности од інтересів кожної нації.

Треба пам'ятати: аби два, чи більш народів жило в згоді та любові, то треба:

1. Аби вони користали рівними правами.

2. Аби один нарід другому не тільки не перешкодив, а помагав досягати його цілі.

Коли сього нема—нема ніякої рації народам жити в спільці.

Таких ідеальних федерацій зараз нема. Коли спілки і складались, то дужчий нарід при вагоді підграв слабшого.

Приклади: Річ Посполита—Українсько-Літовсько-Польська. Унія Українсько-Московська 1654 р.

*З ким Українському Народові вигодно бути в спіль-
ці? З тими народами, які, або хочуть бути вільними,
або бояться свою свободу втратити і які можуть один
одному помагати в справі гарантії спільної свободи.*

Мислимо, що Україні з Кубанью є рація в неда-
лекий будучині бути в спільці з Румунією, Кавказом,
Турцією і всіма Балканськими Державами: Болгарією,
Грецією, Сербією, Черногорією. Звичайно, коли анексію-
нітський запал, бажання захопити частину території
свого слабшого сусіда, не посварить цих природних
спільників, що дуже можливо, на взаємну шкоду. Со-
юзи з сильними сусідніми народами взагалі дуже не-
безпечні (приклади вищенаведені); вигідніші завше бу-
вають союзи з сильними, але далекими народами.

Звичайно ці апріорні положення не завжди совпа-
дають з життєвою дійсністю; бувають виключности, але
виключність не нищить правила.

Аби позбутись бюрократичної централізації, яка
єсть ворог свободи взагалі, самостійна Республіка-Ук-
раїна не мусить ставити перешкод до автономного жит-
тя укр. земель, які того забажають, які різняться умо-
вами життя: Слобожанщина, Чорноморре Полісся, Хол-
мщина, Запоріжжя, Правобережна Україна та інш.

Будуємо і боремося за Самостійну Україну, об'єд-
нану в своїх етнографічних межах, зовсім не для того,
аби запроваджувати в ній панування буржуазних кла-
сів, хоч і українських.

*Самостійна Україна будучини мусить бути рес-
публікою вільних людей, свободних від гніту і експлу-
атації, республікою людей свободної праці.*

С т а т у т

Української партії Самостійників-Соціалістів.

Члени партії.

1. Членом партії може бути кожен Українець, хто поділяє програм партії, підлягає її дисципліні і виплачує ухвалені партією членські внески. Член У. П. С.-С. не може бути одночасно і членом якої іншої політичної партії.

2. Нові члени до партії вступають за порукою не менш як 2 дійсних членів її і по ухвалі тої місцевої організації (громади) партії, до якої вони вступають. Члени Укр. парламенту вступають до партії без поруки.

3. Член партії вибуває з партії: а) з власної волі, б) коли, без певних причин, на протязі півроку не буде платити своїх членських внесків, в) по постанові загальних зборів організації, до якої той член приписаний, або партійного з'їзду чи Центрального Комітету (більшістю $\frac{2}{3}$ членів). *Увага.* Член партії, виключений місцевими зборами, має правозголошення до Центр. Комітету партії і партійного з'їзду.

Організація партії.

4. Вся організація членів партії розпадається на загальну (Всеукраїнську), окружні (краєві) і місцеві громади членів партії.

5. Найвищою законодавчою владою партії являється Всеукраїнський партійний з'їзд її членів, а найвищою виконавчою владою—Центральний Комітет Партії.

6. Всеукраїнський з'їзд партії скликається не менше разу на рік з представників місцевих партійних громад і окружних чи краєвих комітетів, а також членів Ц. К.

7. Кожна місцева громада, яка налічує од 10 до 5 членів, посилає на з'їзд 1-го представника, од 51 до 20 членів—2-х представників, більше 200 членів 3 представників. *Увага.* Кількість представників може бути змінено по постанові партійного з'їзду, або передана до компетенції Центр. Комітету.

8. Основною організацією партії являється місцеві громади (по осідку її, як напр.—місто, село чи яка громадська або військова організація). Місцеві громади об'єднуються в більші (мійські, волостні, окружні, краєві), а всі громади у Всеукраїнську партійну організацію.

9. Кожна місцева громада має свій місцевий комітет, числа членів, скільки найде потрібним, але не менше трьох (голови, писаря і скарбника), яких обирає на своїх загальних зборах. Місцеві об'єднання теж мають комітети з 3—7 членів, обираємих на загальних зборах чи з'їздах членів об'єднання на 1 рік.

10. Окружні, краєві (з кількох округів чи земель України) і всеукраїнська громади партії вибирають на своїх з'їздах Комітет (окружні, краєвий, центральний) з 15 членів, з яких неменше $\frac{1}{2}$ членів повинно бути мешканців осідку комітета.

11. Поділ партійної громади на всеукраїнську, окружні і місцеві обов'язковий, інші об'єднання утворюються коли в тому виявиться потреба.

Комітети.

12. Комітети являються виконавчими органами партійних громад. В поміч їм відповідними громадами можуть закладатись також відповідні комісії і секції. Члени парламентської фракції партії беруть

іасть в роботі Ц. К. і у всіх інших комітетах з правом дорадчого голосу.

13. Центральний Комітет, як вищий партійний виконавчий орган, веде всі справи партії, згідно програми й статуту партії і постановам партійних з'їздів. Він веде реєстр всім організаціям партії, приймає нові громади, дбає про розвиток партії і взагалі кермує всім партійним життям.

14. Кожна нова партійна громада повинна подати про себе відомости до Ц. К., через окружний чи крайовий комітет і повинна бути ним затвержена. Не затвержена громада має право оскарження до партійного з'їзду.

15. Колиб яка громада чи окремий член партії не відповідали своєю поведінкою програму партії чи партійній дисципліні, то Ц. К. має право усунути такого члена чи громаду і доложити про це на найблищому партійному з'їзді.

16. Центральний комітет може призначати своїх повноважених для організації провінціальних і місцевих громад і ознайомлення з їх діяльністю. Такі уповноважені мають право дорадчого голосу на засіданнях комітетів, з'їздів і зборів, доручених їм районів,

17. Кожна місцева громада взагалі являється організацією цілком автономною. Обсяг діяльності округів, краєвих, і місцевих комітетів, як і Центр. Комітету, нормірується постановами відповідних партійних з'їздів і загальних зборів членів партії, але в межах програму і статуту партії, всеукраїнських партійних з'їздів і директив Ц. К.

Партійні з'їзди і збори.

18. Партійні з'їзди і збори партії являються законодавчими органами партії, які регулюють діяльність партії як на місцях так і для всієї України, в межах статуту і програму партії.

19. Право зміни статуту і програму партії належить тільки Всеукраїнському з'їзду членів партії.

20. Партійні з'їзди і загальні збори вважаються правомочними, коли на них представлено не менше $\frac{1}{2}$ членів відповідної громади.

21. Всі справи на з'їздах і зборах рішення зводяться більшістю голосів, окрім вибора і виключення членів і громад і зміни статуту і програму партії, для чого потрібно більшість $\frac{2}{3}$ голосів (§§ 3, 15 й 19).

22. Коли на з'їзд чи збори прибуде менше потрібного числа членів, то скликані вдруге з'їзд чи збори для розв'язання питань попереднього з'їзду чи зборів вважаються правомочними при всякому числі членів.

23. Для річних з'їздів і зборів відповідними комітетами представляються річні звіти про діяльність громади. Звіти провінціальних громад повинні ввійти в звіт Ц. К., а тому Всеукраїнській річний з'їзд партії повинен відбуватись після всіх провінціальних

24. Для перевірки діяльності окремих громад і комітетів, особливо грошових звітів, з'їздами і зборами обираються ревізійні комісії не менш як з 3 членів.

Кошти.

25. Кошти партії складаються з: а) членських внесків і спеціальних партійних податків, б) прибутків од всяких партійних підприємств, в) всяких жертв, допомог і т. и.

26. Кожний член партії вносить щорічно 15 карб. Студенти і учні вносять щорічно по 1 карб.

Увага: Розмір членського внеску може бути змінено по постанові партійного з'їзду.

27. Місцеві громади повинні пересилати до каси Ц. К. на загальні потреби партії 25 % всіх своїх прибутків, окрім сум, які мають спеціальне призначення.

Права організації.

28. Партія має право юридичної особи.

29. Партія і кожна з її громад мають печатку з відповідним написом.

30. В справах надзвичайної ваги, по постанові Ц. К., всепартійного з'їзду чи на вимогу не менш $\frac{1}{10}$ всіх членів партії, питання рішення референдумом серед всіх членів партії.

(70r)

096
Д1
(1986) **4744** у

ОБЩЕ
~~7053~~